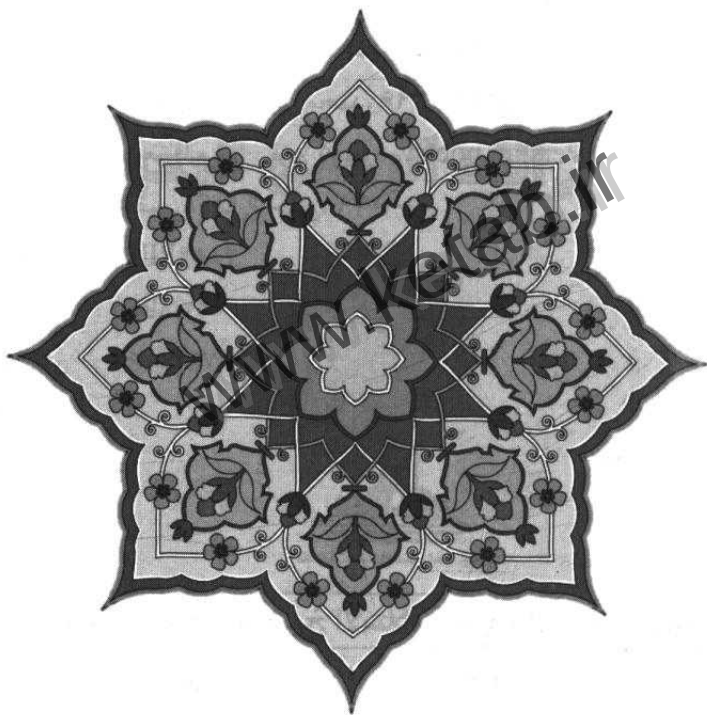

دیوان پیر هرات

پیر
قدس

تدوین و تحقیق:

فضل الرحمن فقیہی ہروی

سرشناسه

: انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ - ۴۸۱ ق.

Ansari al-Harawi, Abd Allah ibn Muhammad

عنوان و نام پدیدآور

: دیوان پیر هرات/ تدوین و تحقیق فضل الرحمن فقیهی هروی.

مشخصات نشر

: تربت جام : شیخ الاسلام احمد جام، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری

: ۲۹۸ ص.

شابک

: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۲۳۷-۶

وضعیت فهرست نویسی

: فیپا

یادداشت

: عنوان دیگر: دیوان پیر هرات شیخ الاسلام خواجه عبدالله انصاری قدس سره.

یادداشت

: کتابنامه: ص. ۲۹۶ - ۲۹۸. همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر

: دیوان پیر هرات شیخ الاسلام خواجه عبدالله انصاری قدس سره.

موضوع

: انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ - ۴۸۱ ق. -- نقد و تفسیر

موضوع

: شعر فارسی -- قرن ۵ ق. -- Persian poetry ۱۱th century

شناسه افزوده

: فقیهی، فضل الرحمن، ۱۳۳۹ -

رده بندی کنگره

: ۴۸۴PR

رده بندی دیویی

: ۲۲/۸۱۱

شماره کتابشناسی ملی

: ۸۷۰۳۱۰۶

انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

دیوان پیر هرات شیخ الاسلام خواجه عبدالله انصاری

تدوین و تحقیق: فضل الرحمن فقیهی هروی

صفحه آرای: خواجه شرف الدین جامی الاحمدی

ناشر: انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۲۳۷-۶

چاپخانه: دقت (۶ خط) ۳۳۱۲۵۰۵۲

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر می باشد

مرکز پخش: تربت جام - انتشارات شیخ الاسلام احمد جام - تلفن: ۰۵۱۵۲۵۲۵۲۳۸

فهرست داشته‌ها

پیشگفتار.....	ز.....
مقدمه.....	۱۱.....
پژوهشی در شخصیت، جایگاه ادبی و دیوان شعر پیر هرات.....	۱۱.....
الف. شخصیت و حیات پیر هرات.....	۱۲.....
ب. استادان، شاگردان و معاصران شیخ الاسلام.....	۲۸.....
ج. جایگاه علمی پیر هرات.....	۳۶.....
د. شخصیت اخلاقی و مبارزات پیر هرات.....	۴۷.....
ه. افکار عرفانی و صوفیانه.....	۵۳.....
و. پیر هرات در نگاه اهل نظر.....	۵۹.....
ز. آثار پیر هرات.....	۶۴.....
ح. جایگاه پیر هرات در ادبیات.....	۷۷.....
ط. نگاهی به دیوان شعر پیر هرات (اثر حاضر).....	۸۲.....
مآخذ و منابع مقدمه.....	۹۱.....
قصاید.....	۹۹.....
غزلیات.....	۱۳۷.....
غزلیات ناتمام.....	۱۷۳.....
قطعات.....	۱۸۱.....
مثنویات.....	۱۹۳.....
رباعیات.....	۲۲۹.....

پیشگفتار

پیر هرات شیخ الاسلام خواجه عبدالله انصاری رحمه الله یکی از مفاخر هرات باستان و جهان اسلام است. او هم شیخ شریعت و هم مرشد طریقت، هم نویسندهٔ چیره دست و هم شاعری توانا بوده است. همه او را دوست می دارند و به آثارش دل باخته اند. نگارندهٔ این جملات از هنگام خردسالی با آثار خواجه آشنایی داشت و طنین مناجات‌های پیر هرات، گوش او را در دوران کودکی نوازش داده بود.

مطالعهٔ تفسیر کشف الاسرار میبذی که به برخی از افکار پیر هرات مزین است، در هنگام نگارش رسالهٔ «تصوف از دیدگاه شریعت در پرتو کشف الاسرار» نگارندهٔ این سطور را با اندیشه‌های آن مرد بزرگ آشنایی عمیق و ویژه بخشید و تغییرهای مثبتی را در نگرش‌های عقیدتی و عرفانی وی رونما ساخت. توغّل در سایر آثار شیخ الاسلام و مطالعه و مقایسهٔ آنها با افکار امام بزرگوار ما ابوحنیفه رحمه الله و سایر امامان مذاهب دیگر اهل سنت، این کمینه را بیش از همه بزرگان ادب و عرفان، مشتاق افکار و اندیشه‌های پیر هرات ساخت؛ چنان که در نظر دارد تا در بارهٔ عرفان پیر هرات تحقیقی عمیق روی دست گیرد و چهرهٔ واقعی عرفان آن مرد بزرگ را که در ریشه و بنیاد، با نظرها و مشربهای صوفیانهٔ سایر صاحب نظران در حوزهٔ تصوف و عرفان فرق عمیق و چشم گیر دارد، به اهل تحقیق و پویش گران طریق آشکار سازد. اما پیش از این که به آن مأمول بزرگ توفیق یابد، تقدیر و خواستهٔ پروردگار ذوالجلال، ذهن و اراده‌اش را به سوی جمع آوری و تدوین اشعار پیر هرات مشتاق و مصروف گردانید و در نتیجه «دیوان پیر هرات، شیخ الاسلام خواجه عبدالله انصاری» تدوین گردید و اکنون این مجموعه به عنوان کوچک‌ترین ارمغانی از گنج بزرگ اشعار و افکار پیر هرات که نیست و نابود شده، به پیشگاه اهل ادب و عرفان تقدیم می‌شود. نویسندهٔ این سخنان، خداوند منان را سپاس گزار است که توفیق خویش را رفیقش گردانید تا از عهدهٔ این کار بیرون آید و با ارمغان اثری برای ارباب ادب و عرفان، خاطرش را که به محبت بزرگان دین، به ویژه پیر هرات گرم است خورسند سازد و دل دیگر دوست‌داران ادب و فرهنگ را نیز شاد و خوشنود گرداند.